

Brudd med tidsskriftleverandør

- erfaringer fra svenske bibliotek

WORK IN PROGRESS

Lovisa Österlund, Linköpings universitet

Frida Jakobsson, Karolinska institutet

Camilla Lindelöw, Kungliga biblioteket

Lisa Olsson, Stockholms universitet och Kungliga biblioteket

Frågor från Unit

- Hvordan takler de svenske fagbibliotekene livet uten Elsevier?
- Hva gjør de hvis de ikke får skaffet artikler?
- Hvordan formidles alternative veier til artikler (Open access etc)?
- Hva sier sluttbrukerne – forskerne, studentene?
- Har bruddet med Elsevier påvirket fjernlånet i noen grad (større pågang?)
- Andre endringer for bibliotekarens arbeid?

Bibsamkonsortiets målbild

- Treårig avtalsperiod: 2018-2020
- Omedelbar öppen tillgång (guld OA) till alla artiklar (ca 4 000 per år) publicerade av forskare vid svenska lärosäten i Elseviers tidskrifter
- Läsrättigheter till alla Elseviers tidskrifter (1 900 titlar)
- En hållbar prismodell som möjliggör en omvandling till öppen tillgång i enlighet med det internationella initiativet [OA2020](#), som verkar för en storskalig omvandling till öppen tillgång som SUHF, VR och KB har undertecknat

Förhandlingsprocessen

- Omförhandlingarna startade våren 2016
- Ettårig förlängning av avtalet vid årsskiftet 2016/17 med 3,75 % prisökning
- Förhandlingarna återupptogs våren 2017
- Högnivåmöte mellan Elsevier och representanter från regeringen, VR, SUHF och KB under hösten 2017
- På grund av att förhandlingarna inte kunde slutföras vid årsskiftet, förlängdes avtalet tillsvidare (månad för månad) under 2018 med 3,75 % prisökning
- Mars 2018: SUHF förbundsårsamling diskuterar vägval
- Högnivåmöte april 2018, då Elsevier får besked att modellen som erbjuds inte motsvarar Bibsamkonsortiets krav
- Maj 2018: förlängning av avtalet sägs upp per 30 juni 2018 och pressmeddelande skickas ut
- Sista mötet med Elsevier ägde rum 18 maj 2018

Uppsägningen

Pressmeddelandet 16 maj:

https://www.mynewsdesk.com/se/kungliga_biblioteket/pressreleases/sweden-stands-up-for-open-access-cancels-agreement-with-elsevier-2508242

Vad betydde det?

Vilka berörs?

Vad har hänt sedan pressmeddelandet om uppsägningen?

- Det sista mötet med Elsevier ägde rum i maj 2018.
- Accessen stängdes av den 1/7 för material med publiceringsdatum efter den 30/6.
- Elsevier har skickat ut information till redaktörer/editors om att de personligen med användarnamn och lösenord får fortsatt tillgång även efter juli 2018.
- Utvärderingsgrupp har tillsatts.
- American Chemical Society and Elsevier move litigation forward: file second lawsuit against ResearchGate.
- Elsevier stämmer Bahnhof via Patent- och marknadsdomstolen för att deras internetanslutningar kan användas för att besöka hemsidor där det går att komma åt texter som Elsevier äger upphovsrätten till: <https://www.bahnhof.se/press/press-releases/2018/11/02/senaste-nytt-bahnhof-blockerar-internet>.
- Elsevier går på forskare direkt och begär att de tar ned artiklar från ResearchGate.
- Högnivåmöte i december 2018: Det är det första officiella mötet med Elsevier sedan uppsägningen. Det stod klart efter mötet att parterna fortfarande står väldigt långt ifrån varandra.

Uppdraget

- Utvärdera konsekvenser av uppsägningen av Elsevier-avtalet utifrån följande perspektiv:
  - användare (forskare/forskarstuderande vid lärosäte och användare vid myndighet),
  - deltagande organisationer
  - Bibsam-konsortiet som helhet.
- Svensk rapport + internationell sakkunniggranskad publikation
- Deadline juni 2019
- LIBER -19

Hur genomför vi uppdraget?

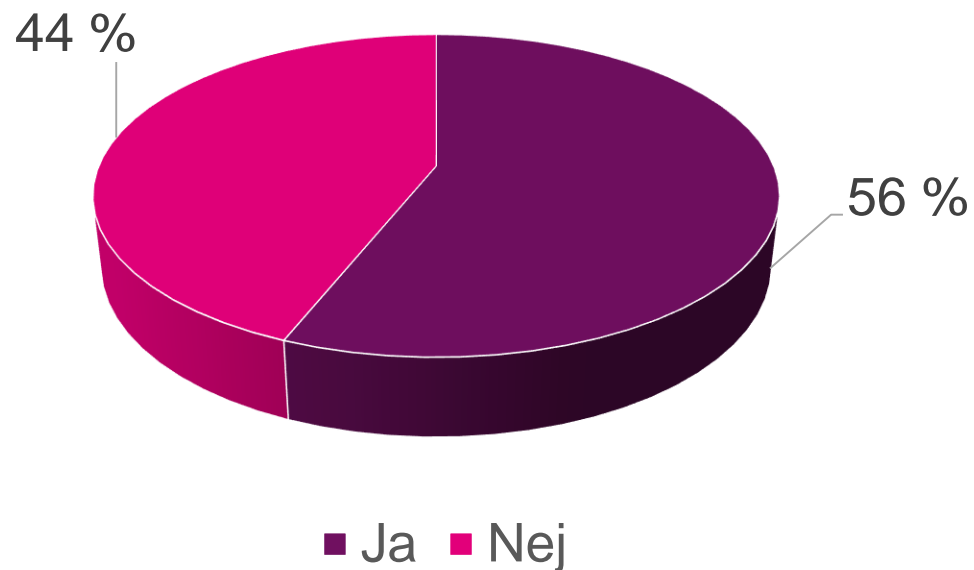
- Omvärldsbevakning
- Processen
- Viss analys av ekonomisk data och publiceringsdata
- Intervjuer med handläggare på Bibsam om deras syn på läget
- Två enkäter
  - licensansvariga vid organisationer
  - användare (forskare, forskarstuderande, användare vid myndigheter)
- Kontakt med Sveriges förenade studentkårer

Licensansvarigenkäten

- 41 av 44 har svarat: 28 lärosäten och 13 myndigheter

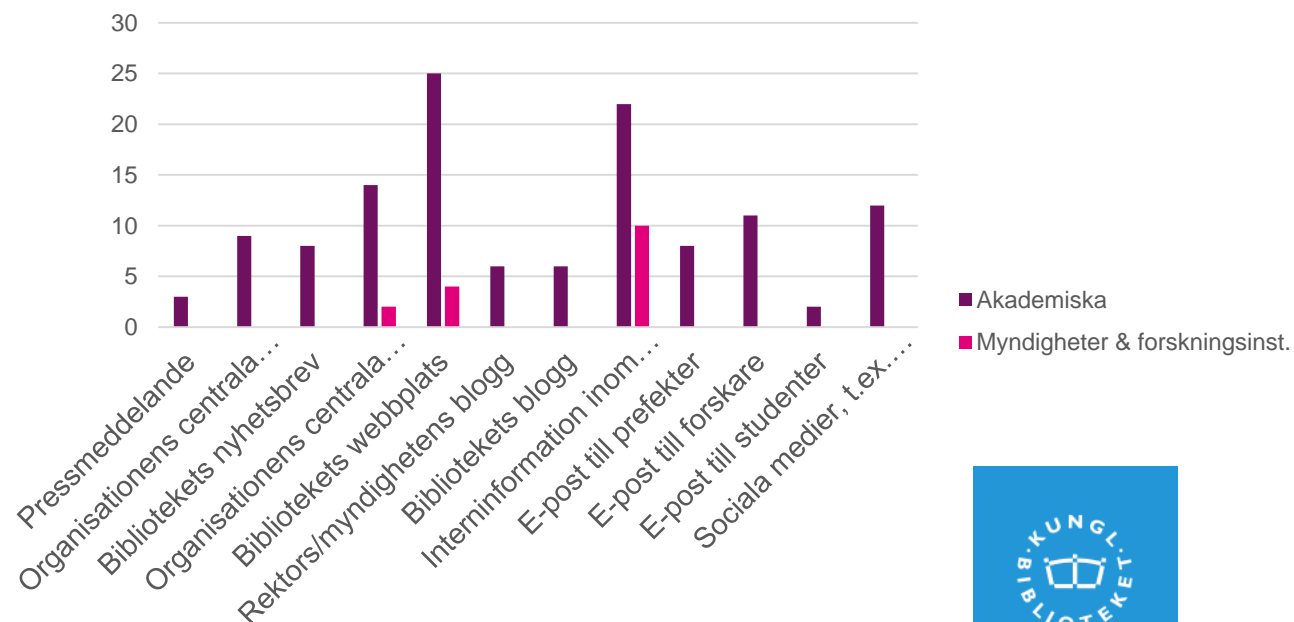
Har era interna arbetsprocesser påverkats av uppsägningen?

Hur har er organisation arbetat med information till era användare om det uppsagda avtalet? Flera svar kan ges.

1. Hur har er organisation arbetat med information till era användare om det uppsagda avtalet? Flera svar kan ges.	%	Antal svar
Interninformation inom organisationen	78%	32
Bibliotekets webbplats	71%	29
Organisationens centrala webbplats	39%	16
Sociala medier, t.ex. Twitter, FB, Instagram	29%	12
Om annat sätt, vilket?	29%	12
E-post till forskare	27%	11
Organisationens centrala nyhetsbrev	22%	9
Bibliotekets nyhetsbrev	20%	8
E-post till prefekter	20%	8
Rektors/myndighetens blogg	15%	6
Bibliotekets blogg	15%	6
Pressmeddelande	7%	3
E-post till studenter	5%	2
Totalt	376%	154

Hur Elsevier-uppsägningen kommunicerats i deltagande organisationer

Hur har antalet Elsevier-relaterade förfrågningar i organisationen förändrats sedan 1 juli 2018 gällande:

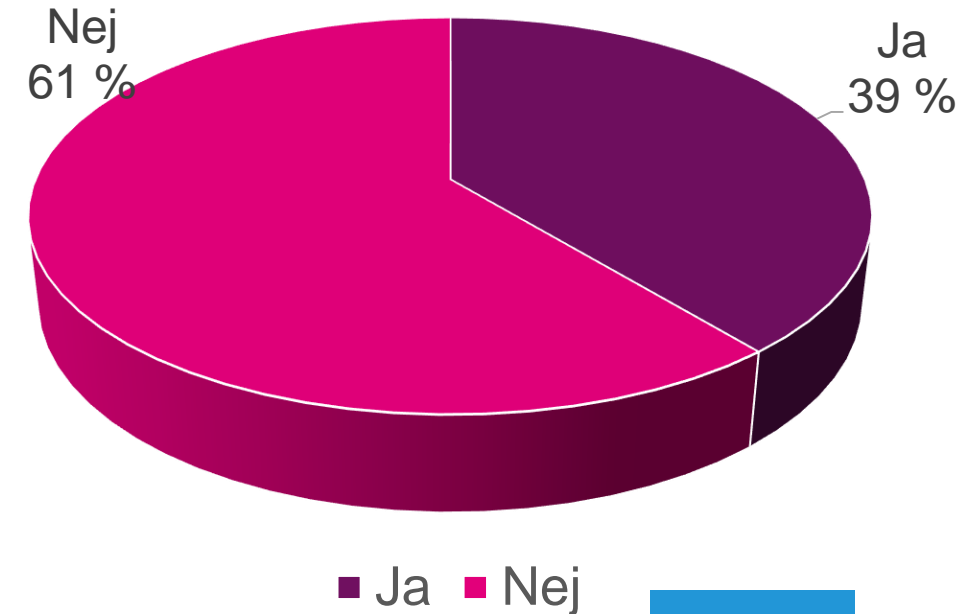
	Minskat mycket	Minskat något	Oförändrat	Ökat något	Ökat mycket	Vet ej
E-postförfrågningar/ ärendehanterings- system	0 %	0 %	22 %	61 %	12 %	5 %
Fjärrlånefrågor	0 %	0 %	22 %	49 %	20 %	10 %
Referensförfrågningar	0 %	0 %	51 %	27 %	5 %	17 %
Förfrågningar kolleger emellan	0 %	0 %	24 %	44 %	2 %	29 %
Kontakt mellan bibliotek	0 %	0 %	59 %	24 %	7 %	10 %

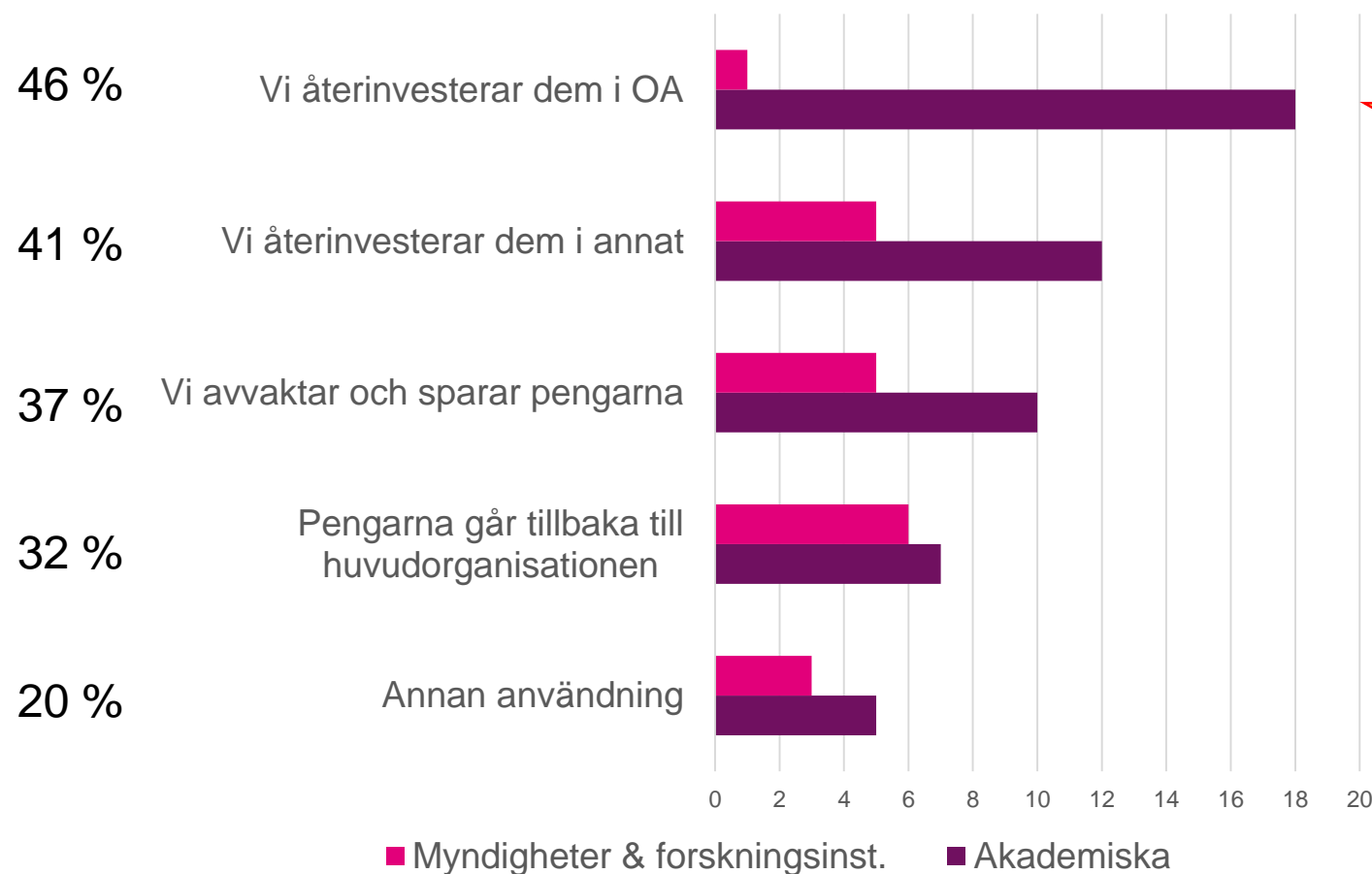
Har ni köpt något system eller tjänst för att hjälpa era användare att komma åt artiklar sedan uppsägningen av Elsevier-avtalet?

39 %: 16 lärosäten och 2 myndigheter

- Get It Now (12)
- ReprintsDesk (3)
- Subito (2)
- RightFind (1)
- DOSS (1)

Hur har er organisation valt att använda de "sparade" pengarna? (Flera svar kan ges.)

ScienceDirect
Freedom
Collection:
13 miljoner €

Sammantaget

- 41 av 44 har svarat
- 56 % har fått något förändrade interna arbetsprocesser
- Förvånande få reaktioner
- E-postförfrågningar/ärendehanteringssystem – ökat något
- Fjärrlånefrågor – ökat något
- 32 har jobbat med information om alternativa accessvägar
- 18 har köpt system/tjänst för access
- Svenska organisationer följer Bibsams rekommendationer

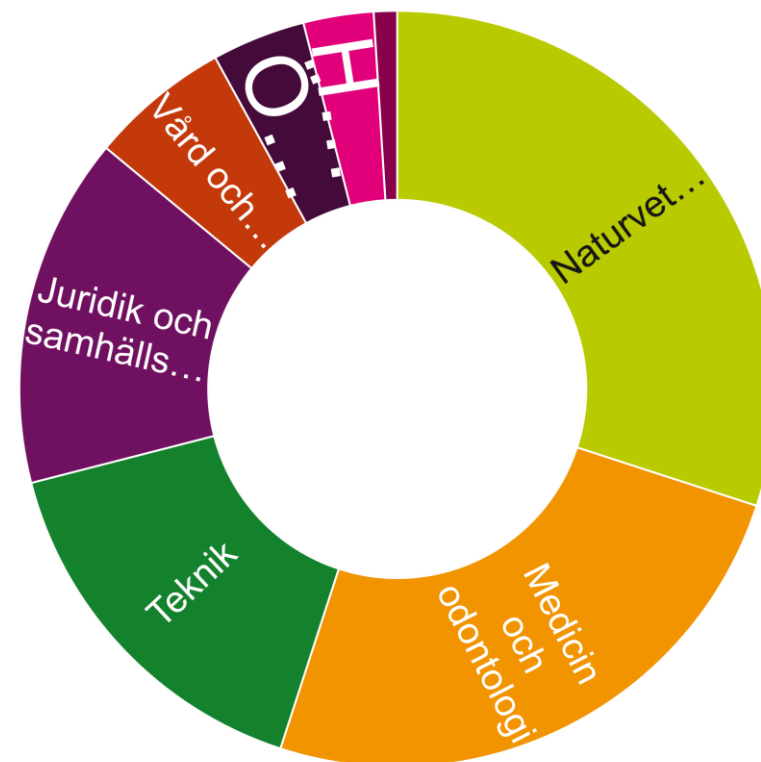
Användarenkäten

Vilket ämnesområde tillhör du?

4221 svarande

- 85 % forskare/forskarstuderande vid lärosäte
- 7 % användare vid myndighet
- 5 % studerande

91% kände till uppsägningen

Har du behövt tillgång till några artiklar utgivna av Elsevier som din organisation inte har tillgång till efter uppsägningen?

Ja 81 % (1-5 art 29 %; 6-10 art 23 %; 10< art 28 %)

Nej 15 %

Strategier för att nå otillgängliga artiklar

Fick du då tillgång till den/de artiklarna på något annat sätt? (Flera svar är möjliga.)

- nej (42 %)
- webben (42 %)
- bibliotek, t.ex. fjärrlån, get it now, eller annan bibliotekstjänst (23 %)
- kontakta artikelförfattare (22 %)
- kontakta kollega (22 %)
- annat (10 %)

% baseras på de 3 574 svarande som angett att de nekats access till en artikel de behövt efter uppsägningen

Om du angav att du fått tillgång till artikeln/artiklarna på webben i fråga 6: Var på webben hittade du artikeln/artiklarna? (Flera svar är möjliga.)

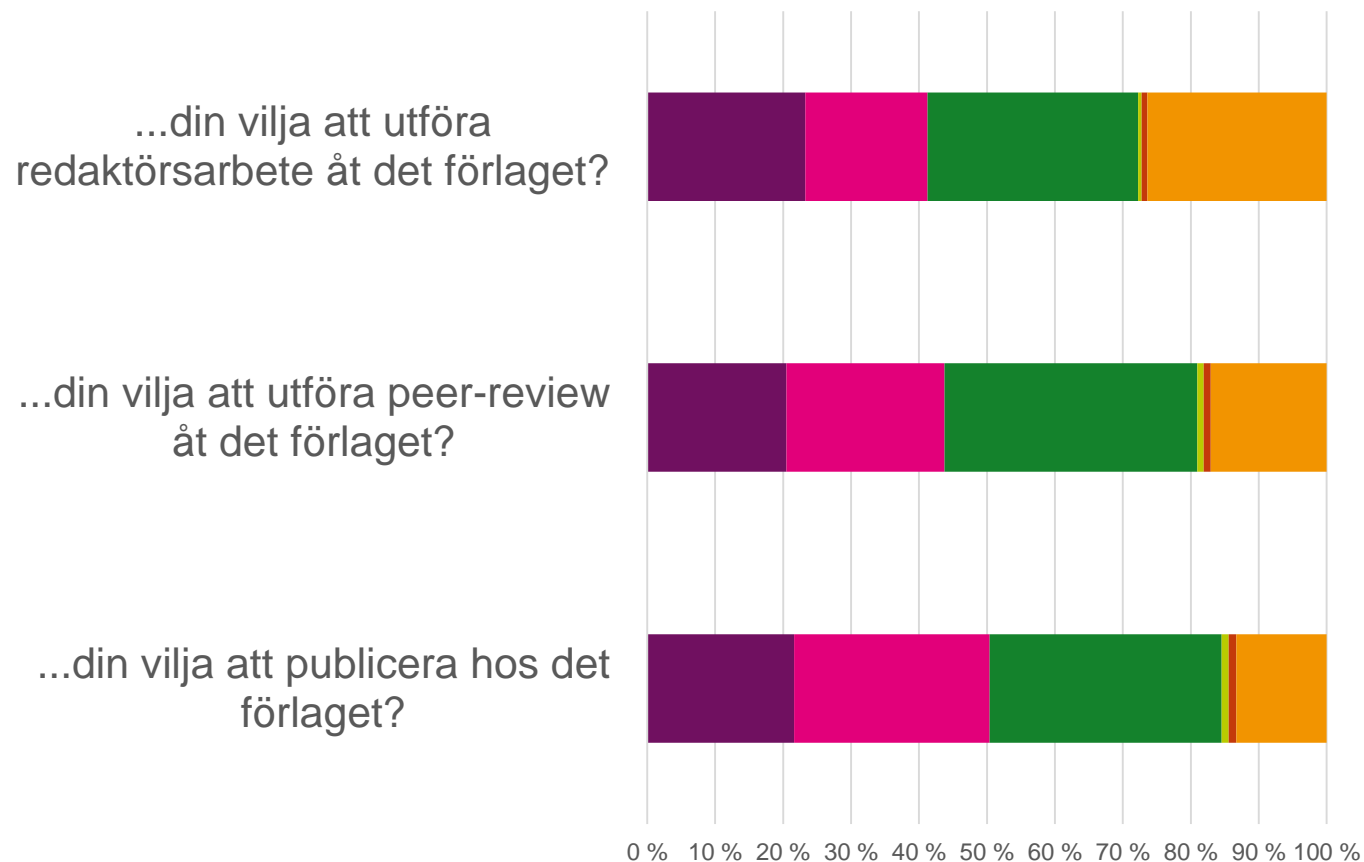
- ResearchGate (45 %)
- Sci-Hub (24 %)
- kommer inte ihåg (21 %)
- författarens hemsida (15 %)
- fler alternativ...

% baseras på de 2084 svarande som hittat access nånstans på webben

75 % har inget webbläsartillägg installerat för att hitta OA-artiklar

Hur uppsägningen påverkat...

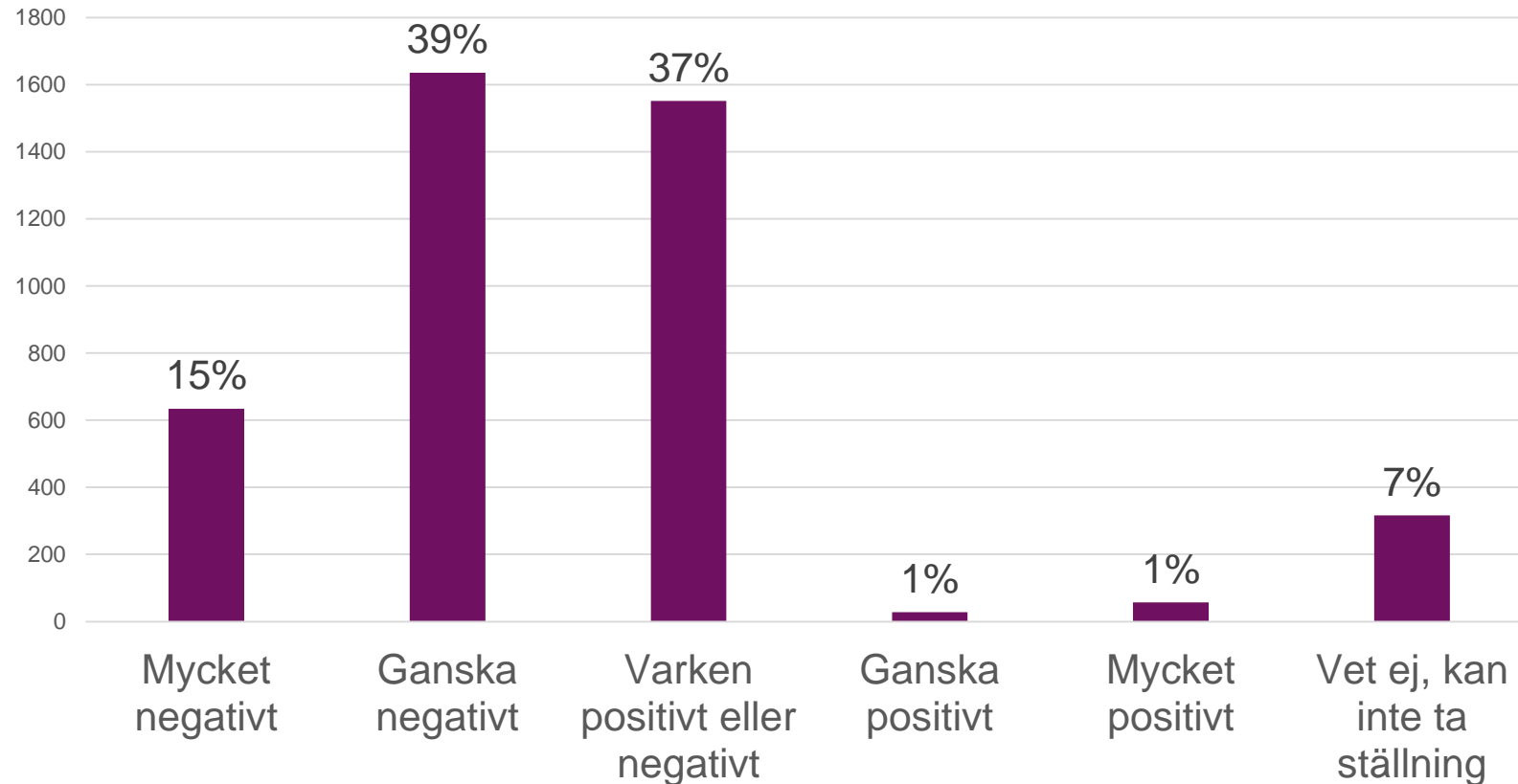
- Tidigare har
  - 60 % publicerat
  - 44 % gjort peer-review
  - 4 % varit redaktörer

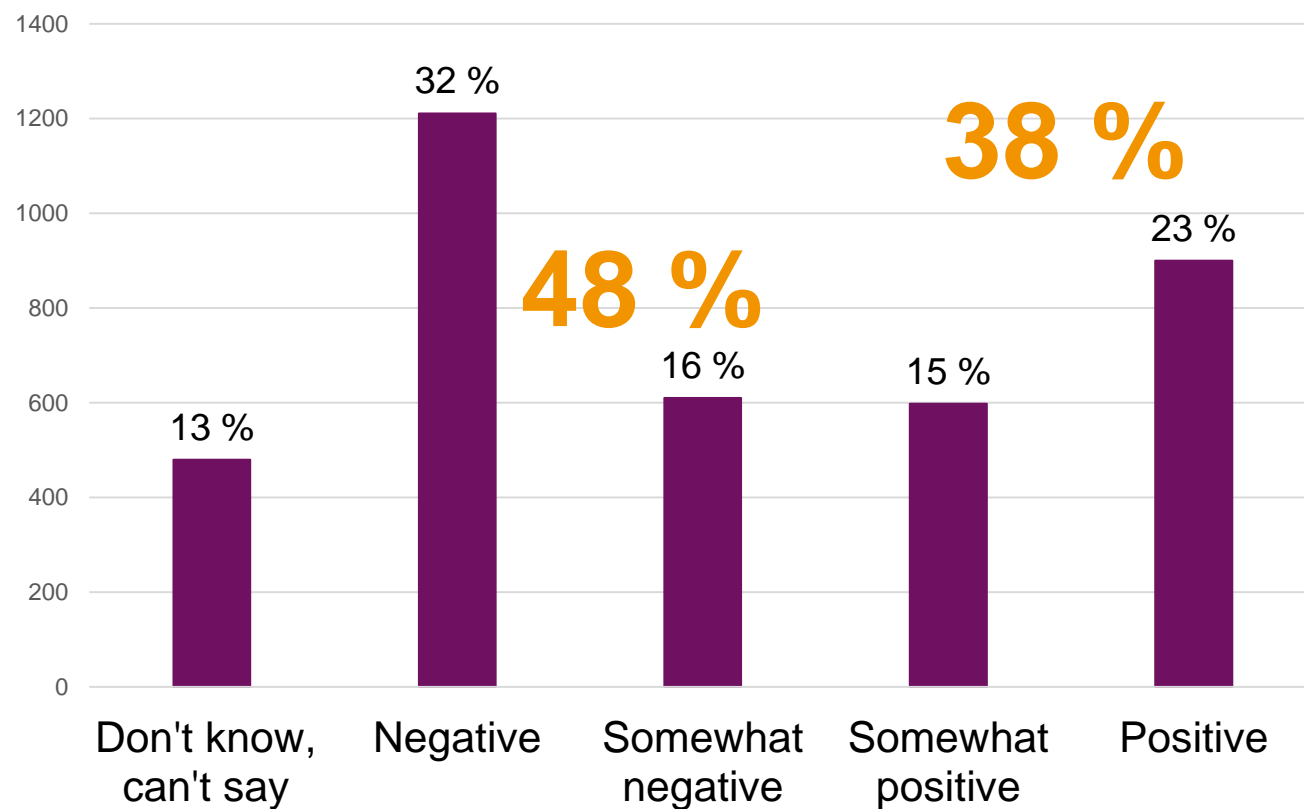
- Mycket negativt
- Ganska negativt
- Varken positivt eller negativt
- Ganska positivt
- Mycket positivt
- Vet ej, kan inte ta ställning

Hur uppsägningen påverkat...

...din forskning/ditt arbete/dina studier?

Sammanfattningsvis, vad är din inställning till uppsägningen av Elsevier-avtalet?

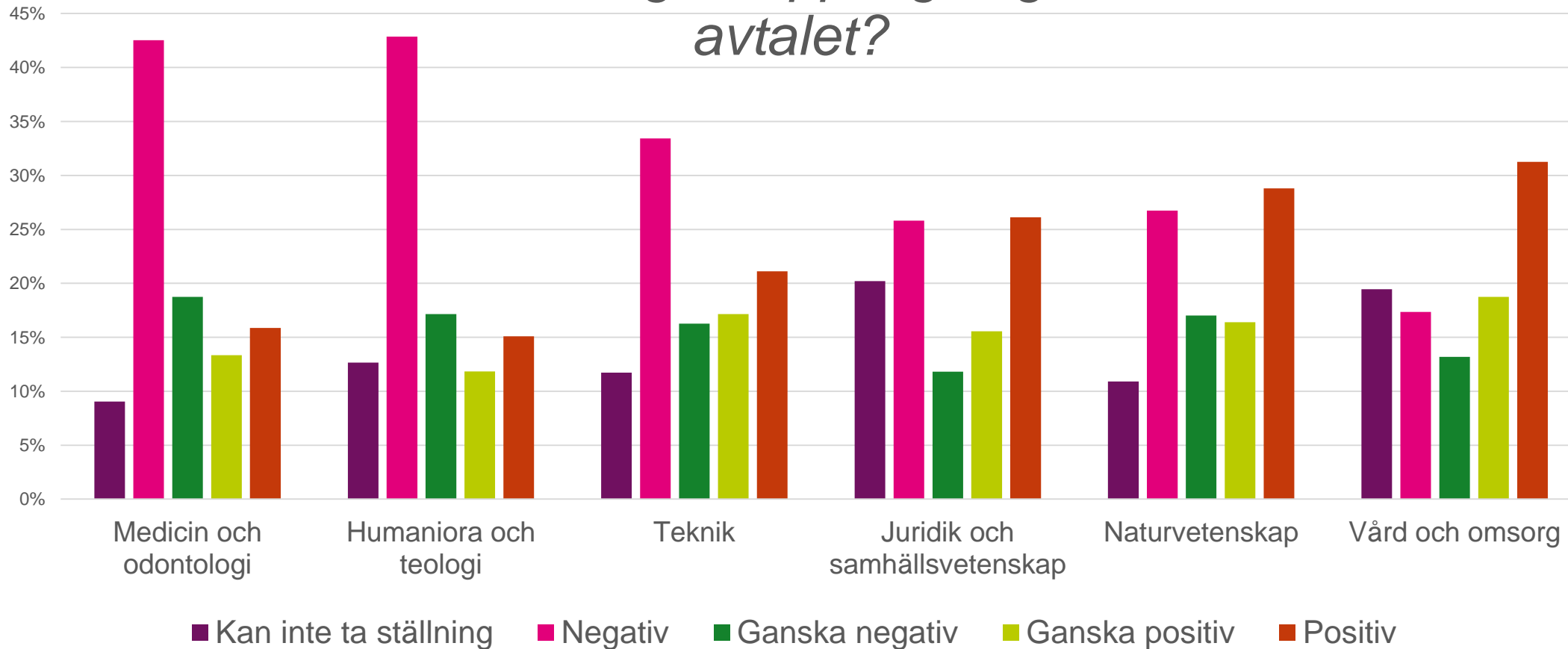

- Fritextsvar
- Engagemang!

Olika ämnesområden

*Sammanfattningsvis,
vad är din inställning till uppsägningen av Elsevier-
avtalet?*

Hvordan er egentlig livet uten Elsevier?

- Hvordan takler de svenske fagbibliotekene livet uten Elsevier
  - informerer om uppsägningen, om alternativ access
- hva gjør de hvis de ikke får skaffet artikler?
  - 42 % ger opp, 42 % webben (RG, scihub), 23 % tar hjelp av bibliotek, 22 % kontakter artikelförfattare
- hvordan formidles alternative veier til artikler (Open access etc)?
  - flera lärosäten har gjort "guider", 18 organisationer hade/har köpt tjänst för alternativ access
- hva sier sluttbrukerne – forskerne, studentene?
  - 54 % säger att det påverkat deras arbete negativt, 37% säger att deras arbete inte påverkats
- Har bruddet med Elsevier påvirket fjernlånet i noen grad (større pågang?)
  - ökning?
- Andre endringer for bibliotekarens arbeid?
  - förvånansvärt lite?

SLUTT

2019-03-15

